

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

HT Marjatta Vinkin menettely Golf Tailors Oy:n tilintarkastuksessa

Tilintarkastuslautakunnan päätös 31.8.2023

Päätöksen diaarinumero: PRH/1045/10000/2023

Asian vireilletulo

Tilintarkastusvalvonta on tuonut tutkinta-asian tilintarkastuslautakunnan käsiteltäväksi sen vuoksi, että vuonna 2021 suoritettussa laaduntarkastuksessa on havaittu HT Marjatta Vinkin toimintaan liittyviä puutteita Golf Tailors Oy:n (jatkossa myös ”yhtiö”) tilikauden 1.1.2019–31.12.2019 tilintarkastuksessa. Vink on antanut tilintarkastuksesta 29.4.2020 päivätyn vakiomuotoisen tilintarkastuskertomuksen.

Kuuleminen

Vinkille on hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti varattu tilaisuus tulla kuulluksi tutkinta-asiassa. Vink on päivämäärällä 8.7.2023 toimittanut tilintarkastusvalvonnalle asian johdosta kirjallisen lausuman, josta tarkemmin ilmenevin perustein hän on vaatinut laaduntarkastuksensa hylätty-tuloksen muuttamista hyväksytyksi. Lisäksi Vink on lausumastaan tarkemmin ilmenevällä tavalla kertonut menettelystään yhtiön tilintarkastuksessa ja laaduntarkastuksessa.

Vinkiä on lisäksi kuultu laaduntarkastuksen suorittamisen yhteydessä. Tilintarkastuslautakunta on ottanut nyt käsiteltävänä olevan tutkinta-asian käsittelyssä huomioon Vinkin aikaisemmin tilintarkastusvalvonnalle ja tilintarkastuslautakunnalle esittämät seikat sekä Helsingin hallinto-oikeuden asiassa antaman päätöksen.

Muu aineisto

Tilintarkastuslautakunnalla on ollut käytettävissään tilintarkastusvalvonnan suorittamassa laaduntarkastuksessa käytetty aineisto keskeisiltä osin.

Uusintatarkastus

Vinkin laaduntarkastusta päätettiin 18.12.2017 annetulla päätöksellä jatkaa uusintatarkastuksella. Vinkin laaduntarkastuksen kohteena vuonna 2021 on ollut eri tilintarkastustoimeksianto kuin vuonna 2017.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa HT Marjatta Vinkille varoituksen.

Perustelut

Vaatus laaduntarkastuksen tuloksen muuttamisesta

Vink on vaatinut, että tilintarkastuslautakunta muuttaa hänen vuonna 2021 suoritettun laaduntarkastuksen hylätty-tuloksen hyväksytyksi.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että Vinkin laaduntarkastuksen lopputulosta koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu Helsingin hallinto-oikeuden 17.3.2023 antamalla päätöksellä.

Tilintarkastuslautakunta ei siten voi käsitellä Vinkin vaatimusta laaduntarkastuksen lopputuloksen muuttamisesta.

Tilintarkastuslautakunnan arvio Vinkin toiminnasta

Tilintarkastaja on toiminnassaan velvollinen noudattamaan tilintarkastuslain (1141/2015, jatkossa myös ”TTL”) ammattieettisiä periaatteita (TTL 4:1) ja hyvää tilintarkastustapaa (TTL 4:3).

Tilintarkastajan valinta

Osakeyhtiölain (624/2006) 5 luvun 3 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan yhtiökokous valitsee tilintarkastajan. Dokumentaation perusteella Vinkin valinta yhtiön tilintarkastajaksi tilikaudelle 1.1.–31.12.2019 on tapahtunut yhtiön hallituksen päätöksellä 29.2.2020.

Vink on selvityksessään kertonut, että hänet on asianmukaisesti valittu yhtiön tilintarkastajaksi, ja että valinta on todennettavissa toimeksiantokirjeestä ja hallituksen pöytäkirjasta. Vink katsoo, että koska kyseessä on perheyhtiö, jossa hallitus ja osakkeenomistajat ovat samat tahot, hänen valintansa on suoritettu asianmukaisesti.

Tilintarkastuslautakunta on vakiintuneessa ratkaisukäytännössään todennut, että tilintarkastajan tulee aina ennen tarkastustehtävän vastaanottamista varmistua siitä, että hänellä on oikeus suorittaa tilintarkastus. Vinkin on tilintarkastajana tullut olla tietoinen tilintarkastajan valitsemisessa noudatettavasta lainmukaisesta päätöksentekomenettelystä. Tästä huolimatta Vink on suorittanut yhtiön tilintarkastuksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019 ilman lain edellyttämällä tavalla tapahtunutta valintaa yhtiön tilintarkastajaksi. Vinkillä ei ole ollut asianmukaisessa järjestyksessä syntynyttä toimeksiantoa eikä oikeutta tilintarkastuksen suorittamiseen.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että Vinkin olisi tullut pidättäytyä tilintarkastuksen suorittamisesta, ellei hänelle toimiteta osakeyhtiölain 5 luvun 3 §:n mukaista yhtiökokouksen päätös asianmukaisesti tapahtuneesta valinnasta tilintarkastajaksi. Koska näin ei ole tapahtunut, ja Vink on suorittanut yhtiön tilintarkastuksen ja antanut tilikaudelta 1.1.–31.12.2019 tilintarkastuskertomuksen, Vink on toiminut huolimattomasti ja rikkonut tilintarkastuslain 4 luvun 1 ja 3 §:ssä säädettyjä ammattieettisiä periaatteita ja hyvää tilintarkastustapaa

Tilintarkastuksen suorittaminen

Vinkin suorittamassa yhtiön tilikauden 1.1.2019–31.12.2019 tilintarkastuksessa on havaittu olennaisia puutteita seuraavissa osa-alueissa:

- tilinpäätöksen tarkastamisessa;
- liikevaihdon tarkastamisessa;
- vaihto-omaisuuden tarkastamisessa;
- pääkirjanpitolientien ja muiden oikaisujen tarkastamisessa;
- toimeksiannon jatkamisen ja riippumattomuuden arvioinnissa; ja
- tilintarkastussuunnitelmassa ja käsityksen muodostamisessa yhteisöstä.

Tilintarkastusdokumentaatioon liitetyn raportin perusteella tilinpäätöksessä esitetyt asiakkailta saadut ennakkomaksut sisältävät kaikki laskutetut matkojen myyntihinnat eivätkä vain niitä, jotka on tilinpäätöspäivänä saatu rahana tai muuna vastikkeena. Tilinpäätöksessä on esitetty taseessa osana asiakkailta saatuja ennakkomaksuja saldoja, joita ei vielä tilinpäätöspäivänä oltu saatu rahana tai muuna vastikkeena. Tilinpäätöksessä esitettyjen saatujen ennakkomaksujen ja raportin perusteella rahana saatujen maksujen saldojen erotus ylitti tilintarkastajan toimeksiannolle määrittämän kokonaisolennaisuuden.

Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ilmene, miten tilintarkastaja on arvioinut asiakkailta saatujen ennakkomaksujen esittämistapaa tilinpäätöksessä. Tilinpäätöksen liitetiedoissa ei ole esitetty tietoja käytetystä kirjaustavasta. Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ilmene tilintarkastajan arviointia sen suhteen, täyttyykö tilinpäätöksessä kirjanpitolain 3 luvun 2 §:ssä edellytetty oikea ja riittävä kuva yhtiön taloudellisesta asemasta.

Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ilmene, että tilintarkastaja olisi täsmäyttänyt tilinpäätöksen kirjanpitoon, tarkastanut vertailutiedot sekä varmistunut liitetietojen oikeellisuudesta ja täydellisyydestä. Tilintarkastajan suorittamat tilintarkastustoimenpiteet eivät ole todennettavissa tilintarkastuskansiossa.

Dokumentaation perusteella ei ole mahdollista muodostaa käsitystä siitä, miten tilintarkastaja on arvioinut sitä, liittyykö tulouttamiseen väärinkäytösriskejä. Dokumentaatiosta ei ilmene mitä tarkastustoimenpiteitä tilintarkastaja on suorittanut hankkiakseen tilintarkastusevidenssiä liikevaihdon tapahtumisesta, oikeellisuudesta ja katkosta. Tarkastustoimenpiteet eivät ole todennettavissa.

Tarkastustoimenpiteet, joita tilintarkastaja on suorittanut hankkiakseen tilintarkastusevidenssiä vaihtomaisuuden olemassaolosta ja arvostuksesta, eivät käy ilmi tilintarkastusdokumentaatiosta.

Tilintarkastusdokumentaatio on puutteellista myös siltä osin kuin siitä ei ilmene:

- onko tilintarkastaja arvioinut väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskiksi sen, että johto sivuuttaa kontroleja;
- mitkä pääkirjanpitoviennit ja muut oikaisut tilintarkastaja on tarkastanut;
- mitä tarkastustoimenpiteitä tilintarkastaja on kohdistanut pääkirjanpitovientien ja muiden oikaisujen tarkastamiseen; ja
- onko tilintarkastaja tarkastanut pääkirjanpitovientien täydellisuuden.

Tilintarkastaja ei ole dokumentoinut arviotaan tilintarkastustoimeksiannon jatkamisen edellytyksistä eikä riippumattomuudesta. Tilintarkastaja ei ole tunnistanut ja arvioinut olennaisen virheellisuuden riskejä tilinpäätös- ja kannanottotasolla. Tilintarkastaja ei ole dokumentoinut kannanottotasoista tilintarkastussuunnitelmaa, josta ilmenisivät suunniteltujen tarkastustoimenpiteiden luonne, ajoitus ja laajuus.

Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ilmene, onko Vink tarkastanut, että hänet on valittu vaatimusten mukaisesti yhtiön tilintarkastajaksi. Tilintarkastuskansioon ei ole liitetty yhtiökokouksen pöytäkirjaa, josta valinta ilmeni. Tilintarkastajaa ei ole merkitty kaupparekisteriin yhtiön tilintarkastajaksi eikä tilintarkastusdokumentaatiosta ilmene, onko tilintarkastaja tarkastanut kaupparekisterimerkintää.

Yhteenveto

Vink on suorittanut tilintarkastuksen ilman, että yhtiökokous on asianmukaisesti valinnut häntä yhtiön tilintarkastajaksi. Lisäksi Vinkin tilintarkastusvalvonnalle esittämässä tarkastusdokumentaatiossa nyt kyseessä olevassa tarkastustehtävässä on merkittäviä puutteita eikä se täytä hyvän tilintarkastustavan vaatimusta tarkastustyön asianmukaisesta dokumentoinnista. Myös Vinkin menettelyssä riittävän tilintarkastusevidenssin hankkimisessa ja tilintarkastustoimenpiteiden suorittamisessa on ollut puutteita. Vinkin tilintarkastuksessa havaitut puutteet merkitsevät poikkeamista hyvän tilintarkastustavan vaatimuksista (TTL 4:3).

Seuraamuksen määrittämisessä huomioon otettavat seikat

Tilintarkastuslain 10 luvun 1 §:n mukaan huomautus on riittävä seuraamus, jos tilintarkastajan moitittava menettely on vähäinen, siihen liittyy lieventäviä asianhaaroja tai se on taloudellisesti vähämerkityksellinen. Jos edellä tarkoitettu menettely on sellainen, että huomautusta ei pidetä riittävänä seuraamuksena, tilintarkastuslautakunnan tulee antaa tilintarkastajalle varoitus. Lain 10 luvun 7 §:n mukaan seuraamuksesta päätettäessä on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että tilintarkastajan asianmukaisen valintamenettelyn varmistamista koskevaa laiminlyöntiä ei voida pitää vähäisenä. Myös Vinkin suorittamassa tilintarkastuksessa havaitut puutteet antavat aihetta kritiikkiin. Tilintarkastaja ei ole riittävässä määrin korjannut uusintatarkastukseen johtaneita puutteita. Asiaa kokonaisuutena arvioiden tilintarkastuslautakunta katsoo, että Vinkille tulee antaa varoitus.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1 §, 4 luku 1 §, 3 §, 7 luku 2 §, 5 §, 10 luku 1 §, 7 §

Osakeyhtiölaki (624/2006) 5 luku 3 §

Valitusoikeus

Asianosaisella on oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto oikeuteen.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Pajamo (puheenjohtaja), Jussi Heiskanen (varapuheenjohtaja), Ari Ahti, Mari Arala, Antti Fredriksson, Lasse Niemi, Anders Tallberg, Tiina Toivonen

PATENTTI JA REKISTERIHALLITUS

Tilintarkastuslautakunta

Pekka Pajamo

Puheenjohtaja

Wille Korhonen

Esittelijä

Tilintarkastusvalvonta

tilintarkastusvalvonta@prh.fi